

עץ משפט
נר מצוה

בנ א מיי פֿ״ב מהל' סוטה הלכה ב והלכה ג:

א ב מיי פֿ״ג מהל' סוטה הלכה ח שגג עין פו:
ב ג מיי שם פֿ״ז הלכ' יב תושבֿע אהיֿע סו' יא ספיֿק א ויטמן קעם ספיֿק פי:

ד (מיי פֿי"א מהל' אבות הטומאות הל' ג):

ג ה מיי רי"ג מהל' שמיטה וינגל הלכה ב וע"ש כב"מ סגמ עשין קנה:

מוסף רש"י

כשם שאסורה לבעל כן אסורה לבעול. אט כימות צעלה או יגרשנה (לעיל ב.).
בו ביום. ביום שמיני את ירא' בן עזריה לנשיאות (פסחים יח.) וכל היכא דמיני ב' ביום סתמא האו' יומא האו' והכי אמרינן בברכות (כת) (חולין גז.).
ובל כלי חרש אשר יפול מהם אל תורבו. שכן שגגל לאורי טער שהוא כלל מרס נטמא התער והכי הוא ראשון ויחמור משטמא מה שבתוכו והי' שני, וכמיני יקטוף ותשמע יטמא. אלא עבד שלישי (שם) ויחיה בכלל שוחטין (שם כד:) אפי' שלא נגע אלא בתלה בחיורו היה ליה כלי ראשון, וכמיני כל אשר בתוכו יטמא מתחת הבלי ה"ל אוכל עני, ואינו אומר טמא אלא יטמא, לדרוש ביה יטמא (פסחים יח.).
למד על ככר שני. דסמס טער ככרות בתור, שמשטמא את השלישי, וקרא שמשע בין חולין ו בין מרותם (חולין גז.) דלא קרא שמשעי בצולטין כדמיני בתורה מכל האוכל אפי' יאכל, והוא היה בתוך הכלי יטמא, אלא ככר שני עשה שלישי וקף בחולין. דקרא סתמא כמיני, והא ליכא למימר דלולטין שני מקלטין יומאם מן השנין דליהי אור כל כחן דמל' טומאה וניהי אוכל ראשון, דאי"ל אף כלס שגאירו יטמא (פסחים יח.).
ואלפים אמה שדות ורכימים. אלפים הוא טמן להם סביב ומתא' אלף הפסחים למגרש והיתויטום לשדות ונחמס (במדבר לה ז.).

תוספות שאגנין

כשם שהמים בודקין אותה כך בודקין אותו בגמרא מפרש לה. שנאמר ובאו וכו' הא נמי מפרש בגמ' אי ואי' יתירה [דריש] וכו' ובאו יתירה דריש. כך היה ר' זכריה בן הקצב דקרא סתמא כמיני. וכל ב' פעמים פ"ה אבל ונסתרה והיא נטמאה לאו ממניינא דהא דהא אוקימנא לעיל בפ"ק לטומאה ודאית בער אחר. ולא נהירא דהא כבר שמעינן בריש סבילתין טומאה דער אחר מוזיא לא נתפשטה, וכי חימא דאיצטריך לומר דבעי' סתירה כעין טומאה דאמר להם דאיתקש סתירה לטומאה ומשהו

[דכתיב] ונסתרה והיא נטמאה. הא ממילא שמעי' ליה. ולכן צ"ל דגמ' דקאמר [קטן כח] ומה תלמוד לומר והיא נטמאה דטומאה יתירה קדריש ודלא כפ"ה בגמ' דלא קרא יתירא קדריש דמשמע שהוא טובר שאין כאן אלא ב' נטמאה וקנא את אשתו והיא נטמאה ועוד כתיב אשר תשטה אשה תחת אשה נטמאה יתירה כדפרי'.
בו ביום דרש ר' עקיבא פ"ה דאמר בברכות דכל היכא דחני בו ביום הוי כיום שיהיבו את רבי אלעזר בן עזריה בנשיאות [שנתרבו] תלמידים שנתנו רשות לכל ליכנס שהיה ר"ג אומר כל תלמיד שאין תוכו ככרו אל יכנס לבית המדרש ורבתה תורה בו ביום ולא היתה הלכה תלויה בבית המדרש שלא פירשהו והא דתני לו הכא נראה בעיני דהך דרשא דונטמאה ונטמאה דלעיל נמי בו ביום הואי. ליה:
וכל כלי חרש שהוא ראשון שנטמא מן השרץ והאוכל שבתוכו שני שנטמא מן הכלי אינו אומר טמא אלא יטמא כל אשר בתוכו יטמא למדרשיה ביה נמי יטמא לאחרים לימד על ככר שני להכי נקט ככר לפי שמצוי בתנור שהוא כלי חרס:
שמטמא את השלישי ואפי' בחולין דקרא סתמא כתיב ליה. וליכא למימר דליהוי אורח התנור כמאן דמלי טומאה וליהוי האוכל ראשון דאי"ל אף כלים שבאירוי יטמא וליתא דאמרי' בפ"ק דפסחים מכל האוכל אשר יאכל אוכלין ומשקין מטמאין מאירי כלי חרס ואין כל הכלים מטמאין מאירי כלי חרס:
גמ'

כו:

לפני ה' וכן הא דלמר מר בר רב אשי דאילמת אינה שותה משום דכתיב ואמרה ואפי' למ"ד (סנהדרין דף מה:) לא צעינן קרא דככמיב מודה דאילמת אינה שותה משום דלא מציא לקבולי שצועה ואפי' גצי חליטה דקרייה לא מעכבא אילס ואילמת שחלו חליטתן פסולה משום דר' זירא כל הראוי לצילה אלא ונתן צעי קרא דככמיב והכי משמע צפרק שלשה מינין צנויר (דף מו:) דמאן דצעי קרא דככמיב דנויר ממורט או אין לו פסם אין לו תקנה משום דכתיב ונתן על כפי הנזיר וכן אין לו צהן יד משום דכתיב על צהן ידו תרין דרב אשי מהדר למר קשישא לפוס סצברו דצעי למידק ממתני' דצעינן קרא דככמיב ואל' רב אשי מהכא ליכא למידק מידי דהתם קרא יתירא מיהו רב אשי ס"ל דצעינן קרא דככמיב:

הדרן עלך ארוסה

כשם שהמים בודקין אותה כך בודקין אותו. ירושלמי המאכרים אמר רבי תנחומא מנין המאכרים נגד רמ"ח אברים שיש בה ונגד רמ"ח אברים שיש בו כשם שהמים בודקין אותה על כל ציאה וציאה שהיא מקבלת מצעלה לאחר הצועל כך הן בודקין אותו וכשם שהיא אסורה לאחריו של צעל כך היא אסורה לאחריו של צועל היא על ידי שדרכה ליאסר בין לו צין לאחר היא נבדקת אבל הוא לכשתשתה הוא נבדק בדקו אותו ולא אותה אני אומר הזכות תולה ינחא כמאן דלמר הזכות תולה לה ואינו ניכרת בדרס כמאן דלמר הזכות תולה וניכרת הכי לא הוכרה אלא אני אומר מים מגולים שמה ונצבה הכין לא הוון צעייא מבדקוניה אלא כדין אלא אני אומר עס אחריס נסתרה ולא הן סצרינן מימר לכשתשתה הוא נבדק תיפטר שיהי הוא מויד והיא שוגגת וצדקו אותו ולא צדקו אותו אותה ואלא צדקו אותו אותה ואלא צדקו אותו אני אומר הזכות תלה ליה ינחא כמ"ד הזכות תולה ואינו ניכרת בדרס כמ"ד הזכות תולה וניכרת הכי הוא לא הוכר אלא אני אומר מים מגולים שמה ונצבה הכין לא היה צעי מבדקוניה אלא כדין אלא אני אומר עס אחריס נסתרה מעתה גרש והיא מוידה וצדקו אותה ולא אותו הוא מויד והיא שוגגת פשיטא שהיא מותרת לציתה גירש מהו שהיא מותר בה * אפשר לומר מויד בה ואת אמרת הכין הוא שוגג והיא מוידה פשיטא והיא אסורה לציתה גירש מהו שהיא מותר בה אמר הכין ומנין שהדבר תלוי בה שמעון ד"ר אבא צסס ר' יוחנן אמר ואל אשת עמינתך לא תמן שכנתך לזרע לטמאה בה בה הדבר תלוי אס היתה מוידה אסורה שוגגת מותרת:

הקואל

עשה: גב' אותו למאן

דמפרש בגמרא^ט : **מיראה**. מדאגת הפורענות שלא תצא עליו: **ירא** אלהים: **פלמיד** **דנמיך**. תלמידו של ר'ע היה: **גב'** **דאי**

ארוסה פרק רביעי סוטה

והעמיד. ולא חגרת: **ונתן על כפיה**. ולא גידמת קטועת ידים:

הדרן עלך ארוסה

בשם. כד בודקין אסו.

גבמ"ו מפרש אי וי"ו יתירא דריש או וצאו וצאו יתירי דכתיבי צעניינא: **נטמאה ונטמאה**. וי"ו יתירא דריש אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה: **וכך היה ר' זכריה דורש**. וי"ו יתירא: **שמי פעמים**. ונסתרה והיא נטמאה לא ממניינא הוא דלוקימנא לטומאה ודאית צעד אחד צפ"ק (לעיל ב:) אלא וקנא את אשתו והיא נטמאה והיתה אס נטמאה ועוד כמיני אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה (ויצגמרא דריש לה ר"ע לתרומה ורבי נמי מויד. והאי דנקט הכא תרי מינייהו וכו' לא משום (א) דשמעינן לר"ע דדריש צעל וצועל מריצויא דוי"ו יתירא וקא"ל רבי צעל וצועל מנטמאה ונטמאה נפקי ולא דרשי ווי":
בו ביום דרש. צמס' ברכות (דף כת.) אמרינן דכל היכא דמיני ב' ביום הוא יוס שהושיבו את ר"א בן עזריה לנשיאות שנתרבו תלמידים שנתנו רשות ליכנס לכל שהיה רבן גמליאל אומר כל ת"ח שאין תוכו ככרו אל יכנס לבהמ"ד ורבתה תורה בו ביום ולא היתה הלכה תלויה ציית המדרש שלא פירשזה. והא דקתני לה הכא נראה צעיני דהך דרשא דנטמאה ונטמאה דלעיל נמי בו ביום הוא:
כלי חרש הוא ראשון שנטמא מן השרץ והאוכל שבתוכו שני שנטמא ככלי: **אינו אומר טמא**. כל אשר בתוכו טמא אלא יטמא למדרש נמי יטמא שמטמא אחרים: **לימד על ככר שני**. להכי נקט ככר לפי שהוא מנזוי בתנור שהוא כלי חרש: **שמטמא אס השלישי**.

צתומה ואפי' בחולין דקרא סתמא כמיני: **עמיד דור אחר**. מן העמידין לבא שיטה את השלישי אף צתומה שאין לו מקרא מן התורה ואנן הוא דמטמאנין ליה צתומה מק"ו דמפרש בגמרא (ט) דדור אחר פריך ליה לק"ו דכלקטן בגמרא^ט:
ור"ע פלמיד מציא מקרא שהוא טמא. אף בחולין: **מגרש**. רחבה פנויה מזריעה ומצבים ומאילנות (ט) לנו העיר להיות לה לאורי. ואלפים לא הוזכרו לתמן לזוים ולא נאמרו אלא לנייאת תחוס צבת: **שדות ונרמים**. ואלפים סביב נתנו לזוים מהם הניחו אלף סביב העיר למגרש והשאר שדות וכרמים: **שאין ס"ל לאמר**. שאינו דומה לשאר לאמר צתמורה שהשכינה מדבר הדבור למשה לחזור הוא ולאמרו לישראל אבל כאן אין לומר כן: **קדורא אס הסלל**. בגמ' (ט) מפרש: **קדורין אס שמע**. בגמרא (ט) מפרש: **מאכנה**. שאובה את המקום: **שקול** משקלו שזה מכריע לכאן ולכאן: (ט) **לו אני מייחל או איני מייחל**. וה"ק הן יקטלני הלא הוא הורגני לא אייחל לו עוד דיש לא שהוא דרש כמו לו צלמ"ך וי"ו

פלמיד. תלמידו של ר'ע היה: **גב'** **דאי**

[דכתיב] ונסתרה והיא נטמאה דטומאה יתירה קדריש ודלא כפ"ה בגמ' דלא קרא יתירא קדריש דמשמע שהוא טובר שאין כאן אלא ב' נטמאה וקנא את אשתו והיא נטמאה ועוד כתיב אשר תשטה אשה תחת אשה נטמאה יתירה כדפרי'.
בו ביום דרש ר' עקיבא פ"ה דאמר בברכות דכל היכא דחני בו ביום הוי כיום שיהיבו את רבי אלעזר בן עזריה בנשיאות [שנתרבו] תלמידים שנתנו רשות לכל ליכנס שהיה ר"ג אומר כל תלמיד שאין תוכו ככרו אל יכנס לבית המדרש ורבתה תורה בו ביום ולא היתה הלכה תלויה בבית המדרש שלא פירשהו והא דתני לו הכא נראה בעיני דהך דרשא דונטמאה ונטמאה דלעיל נמי בו ביום הואי. ליה:
וכל כלי חרש שהוא ראשון שנטמא מן השרץ והאוכל שבתוכו שני שנטמא מן הכלי אינו אומר טמא אלא יטמא כל אשר בתוכו יטמא למדרשיה ביה נמי יטמא לאחרים לימד על ככר שני להכי נקט ככר לפי שמצוי בתנור שהוא כלי חרס:
שמטמא את השלישי ואפי' בחולין דקרא סתמא כתיב ליה. וליכא למימר דליהוי אורח התנור כמאן דמלי טומאה וליהוי האוכל ראשון דאי"ל אף כלים שבאירוי יטמא וליתא דאמרי' בפ"ק דפסחים מכל האוכל אשר יאכל אוכלין ומשקין מטמאין מאירי כלי חרס ואין כל הכלים מטמאין מאירי כלי חרס:
גמ'

מסורת הש"ס

(א) לעיל כה, (ב) לעיל כה, (ג) פסחים יח. חולין לג:, (ד) יצ"ל וכל כלי:, (ה) שבת סט. ע. עג. קנב: עירובין עט: ק. סנהדרין סו:, (ס) נעירובין ט: ע"ש מוספתא סוף ערבין ע"ש:, (ז) רש"ל מ"ו, (ח) [לקמן כת:], (ט) [לקמן כט:], (י) [שם:], (יא) כס"א לתא ומאילנות, (יב) [לקמן לג:], (יג) [אפי. רש"ל, (ד) [לקמן לא:].

תורה אור השלם

1. וְהַעֲמִיד הַבְּהֵן אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְיָ וּפָרַע אֶת רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְקָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת הַזֶּהֱרֹון מִנַּחַת קָנָאת הוּא וְכִיד הַבְּהֵן יִהְיוּ מִן הַקְּדָרִים הַמְאָרְרִים:

במדבר יח

2. וְכֹאז הַפְּדִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בַּמַּעֲרָךְ לַצְּבוֹת בְּטֵן וְלִפְנֵי יָרֵךְ וְאִמְרָה אֲשֶׁר אֲמַן אֲמַן:
במדבר יח כב

3. זֹאת תִּזְכֹּרֶת הַקָּנָאת אֲשֶׁר תִּשְׁטֹחַ אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה:

במדבר יח כט

4. וְכָל כְּלִי חָרָשׁ אֲשֶׁר יִפֹּל מִהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאִתּוֹ תִּשְׁבְּרוּ:
ויקרא יא לג

5. וּמִדֶּחַם מִחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאת קְדֻמָּה אֲלֵפִים בָּאֵמָה וְאֶת פֶּאת נֶגֶב אֲלֵפִים בָּאֵמָה וְאֶת אֲלֵפִים בָּאֵמָה וְאֶת פֶּאת צָפוֹן אֲלֵפִים בָּאֵמָה וְהָעִיר בְּתוֹךְ זֶה יִזְרְהוּ לָהֶם מִגֵּרֵשׁ הָעָרִים:

במדבר לה ה

6. וּמִגֵּרֵשׁ הָעָרִים אֲשֶׁר תִּתֵּן לָלֶזֶם לְלֹחֶם מִקֹּדֶר הָעִיר וְחֻצָּה אֶלֶף אֵמָה סָבִיב:
במדבר לה ד

7. אִזּוּ יִשִּׁיר מִשָּׁה וְכִבִּי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה וְהָאֵת לִי וְיִאמְרוּ לְאִמּוֹר אֲשִׁירֶה לִּי כִּי נָאָה נָאָה סוֹס וְרֹכֶב וְרִמָּה בָּיָם:

שמות טו א

8. וְהַיִּסְטִלְנִי לוֹ אֶיִּחָל אֲךָ יָדְדִי אֶל כְּפוֹי אוֹבִיב יֵג טו

9. חִלְקֶהָ לִי אִם אֶצִּידִק אֲבָקֶם עַד אֲגַעֵךְ לֹא אֲסִיר תְּמוֹתַי מִמֶּנִּי:
ויקרא יא

איוב כו ה

10. וְיֹאמְרֵי יְיָ אֵל הַשָּׁמַיִן הַשִּׁמְתָּ לְבָבִי עַל עֲבָדֶי אוֹבִיב בִּי אֵין כְּמִדּוֹ בְּאָרְץ אִישׁ תָּם וְיִשָּׁר יִרְא אֱלֹהִים וְסָר מִקֶּרֶעַ:

איוב א ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמי ומי' דשמעיה לר"ע:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בשם בו' אלא אני אומר עם אחרים נסתרה. יצ"ל עס אחרות נסתר:
בא"ד אפשר לומר מויד בה. עי' יצמות דף ע"א מדי' אע"פ:

^[1] אולי יצ"ל אבל צלמת נראה דקדריש ונסתרה וכו'